Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky (kód: 69-017-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo práce a sociálních věcí
Skupina oborů: Osobní a provozní služby (kód: 69)
Týká se povolání: Chůva dětí
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů	4
Poskytování první pomoci dítěti/dětem	5
Péče o běžně nemocné dítě v domácím ošetřování	4
Vedení dítěte k hygienickým návykům	4
Uplatňování zásad zdravého životního stylu podle věku dítěte	4
Uplatňování metod a forem pedagogické práce s ohledem na věk dítěte/dětí	4
Řešení nepříznivých výchovných situací z pedagogicko-psychologického hlediska	5
Uplatňování znalostí o vývojových etapách a socializaci dítěte v praxi	4
Dodržování etických principů při práci chůvy a vedení dítěte k morálním hodnotám	4
Orientace v pracovněprávních vztazích uplatnitelných v profesním životě chůvy	4
Provozní a hygienická pravidla při práci s dětmi v zařízení či domácnosti dítěte	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 14.01.2020

Kritéria a způsoby hodnocení

Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Na konkrétním zadaném příkladu uvést zásady bezpečnosti a prevence úrazů s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dítěte; podle prostředí identifikovat možná rizika a navrhnout způsob jejich odstranění	Ústní ověření
b) Vyhodnotit konkrétní situaci v oblasti bezpečnosti a prevence úrazů podle možného mechanizmu úrazu (pád, tonutí, popálenina, otravy, dopravní nehoda) a podle formy péče (individuální, skupinová)	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Poskytování první pomoci dítěti/dětem

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhodnotit rychle tři různé nenadálé situace ohrožující zdraví a život dítěte, určit druh, rozsah poranění či poškození, navrhnout způsoby řešení a předvést poskytnutí první pomoci	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést rozhovor při volání na záchranný systém, vysvětlit a zdůvodnit postup	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést na resuscitačním modelu miminka a dítěte (juniora) správný postup při neodkladné resuscitaci dítěte v dané věkové kategorii	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o běžně nemocné dítě v domácím ošetřování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a vysvětlit dva konkrétní příklady situací při péči o běžně nemocné dítě z hlediska závažnosti zdravotního stavu dítěte	Ústní ověření
b) Zvolit a vysvětlit správné postupy při konkrétní situaci u začínajícího či probíhajícího běžného onemocnění dítěte	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Vedení dítěte k hygienickým návykům

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a rozlišit základní hygienické a sebeobslužné návyky vzhledem k věkovým a individuálním potřebám dítěte, zvolit přiměřenou motivaci k jejich nácviku	Ústní ověření
b) Na konkrétním zadaném příkladu vysvětlit způsoby vedení dítěte/dětí k hygienickým návykům a sebeobslužným dovednostem v zařízení či v domácnosti	Ústní ověření
c) Popsat a předvést bezpečnou manipulaci s kojencem při péči o něj	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Uplatňování zásad zdravého životního stylu podle věku dítěte

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést a zdůvodnit zásady zdravého životního stylu dítěte dané věkové kategorie i s příklady z oblasti výživy, včetně dodržování pitného režimu, pohybových aktivit, duševního zdraví a odpočinku	Písemné ověření
b) Uplatňovat zásady zdravé výživy při sestavování jídelníčku pro dítě dané věkové kategorie na tři dny	Písemné ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Uplatňování metod a forem pedagogické práce s ohledem na věk dítěte/dětí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést specifika výchovy dětí v dětském kolektivu v zařízení či domácnosti. Připravit, vysvětlit a předvést realizaci výchovného celku s minimálně třemi aktivitami (pohybová, tvořivá, didaktická část)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Uvést vhodné výchovné cíle, metody a formy práce podporující rozvoj osobnosti dítěte na příkladech aktivit	Písemné ověření
c) Vysvětlit význam hry při výchově dítěte a uvést 6 příkladů různých typů her (3 hry v interiéru a 3 hry v exteriéru). Prakticky předvést ukázku jedné řízené hry	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Uvést kritéria výběru vhodné hračky s ohledem na věk, vývojovou úroveň a potřeby dítěte. Uvést konkrétní příklady vhodných hraček	Ústní ověření
e) Navrhnout vhodnou aktivitu pro dítě/děti v konkrétní situaci a v určeném prostředí s přihlédnutím k věku dítěte/dětí a využitím zadaných pomůcek	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Řešení nepříznivých výchovných situací z pedagogicko-psychologického hlediska

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat strategii vytváření příznivých podmínek a výchovného působení na skupinu dětí v domácnosti nebo v zařízení péče o děti a popsat režimová opatření "dne" (specifika homogenní nebo heterogenní skupiny, sourozenecké vztahy, vzájemné interakce dětí mezi sebou, odloučení dítěte od matky atd.)	Ústní ověření
b) Vysvětlit význam a způsob nastavení hranic ve výchově dítěte s ohledem na jeho vývojovou úroveň a osobnostní charakteristiku a objasnit principy využití vnitřní a vnější motivace	Písemné a ústní ověření
c) Popsat asertivní postupy při předcházení a eliminování nepřiměřených reakcí dítěte (např. záporné emoce – negace, vztek, dětská asertivita, snaha vyhnout se nepříjemnosti)	Ústní ověření
d) Navrhnout řešení k zadaným příkladům nepříznivé výchovné situace	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Uplatňování znalostí o vývojových etapách a socializaci dítěte v praxi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní charakteristiku psychomotorického vývoje dítěte v souvislosti s výkonem práce chůvy	Písemné ověření
b) Popsat vliv chůvy na podporu psychomotorického vývoj dítěte a jeho osamostatňování a socializaci v jednotlivých vývojových etapách	Písemné ověření
c) Na konkrétním příkladu popsat možný způsob podpory zdravého psychomotorického vývoje dítěte	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dodržování etických principů při práci chůvy a vedení dítěte k morálním hodnotám

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady správného chování chůvy při výkonu její práce a charakterizovat základní principy osobního vystupování, hygieny a psychohygieny se zaměřením na profesionalitu, diskrétnost, loajalitu a respektování práv dítěte a rodičů	Ústní ověření
b) Charakterizovat základní etické principy práce chůvy	Ústní ověření
c) Popsat způsoby vedení dítěte k morálním hodnotám	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v pracovněprávních vztazích uplatnitelných v profesním životě chůvy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat orientaci v oblasti pracovněprávních vztahů a pravidel při zakládání a provozování živnosti v oblasti služeb péče o děti (sociální a zdravotní pojištění, daň z příjmů, daňové přiznání pro OSVČ)	Písemné ověření
b) Prokázat orientaci v občansko-právním vztahu chůva - zaměstnavatel/klient a znalost základních pravidel a podmínek při uzavírání písemné smlouvy s rodiči dětí při poskytování péče o dítě v zařízení či domácnosti (odpovědnost za škodu na zdraví dítěte i na majetku klienta při výkonu práce, rizika práce v rodině bez smlouvy)	Písemné ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Provozní a hygienická pravidla při práci s dětmi v zařízení či domácnosti dítěte

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost právních předpisů v oblasti služeb péče o děti a souvisejících předpisů	Písemné ověření
b) Prokázat znalost provozních a administrativních podmínek jednotlivých typů služeb péče o děti	Písemné ověření
c) Prokázat znalost požadavků na prostory při péči o děti, znalost základních hygienických pravidel a podmínek při stravování dětí. Uvést základní subjekty, které řeší tuto problematiku	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Uchazeč/uchazečka musí být bez logopedické vady.

Pro účely hodnoticího standardu je péči o dítě/děti v zařízení označována výchovná péče o dětský kolektiv v zařízeních, pro které je tato profesní kvalifikace odbornou způsobilostí podle zvláštních předpisů.

Pro ověření kompetence "**Uplatňování metod a forem pedagogické práce s ohledem na věk dítěte/dětí, kritérium** a) uchazeč/uchazečka na základě zadání autorizované osoby zpracuje písemnou přípravu výchovného celku v rozsahu minimálně dvou stran A4, která bude obsahovat:

- název,
- výchovný/é cíl/e,
- věkovou kategorii dětí,
- počet dětí,
- pomůcky potřebné pro realizaci jednotlivých aktivit,
- popis jednotlivých aktivit,
- časovou dotaci.

Do výchovného celku budou zařazeny minimálně 3 aktivity různorodého zaměření (např. motivační, pohybové, tvořivé..).
Před zahájením zkoušky autorizovaná osoba zadá uchazeči/uchazečce písemnou přípravu s výše uvedenou osnovou.
Písemnou přípravu pro ověření kompetence "**Uplatňování metod a forem pedagogické práce s ohledem na věk dítěte/dětí** předloží uchazeč/uchazečka nejpozději 7 dní před termínem zkoušky.

Autorizovaná osoba si pro každé kritérium, kde je vyžadováno zadání konkrétní modelové situace/situací, připraví soubor minimálně 10 různých modelových situací, které budou zahrnovat všechny věkové kategorie sledovaného období 0 až 7 let věku dítěte (resp. do zahájení povinné školní docházky) a různé formy péče a zařízení.
-individuální a skupinová (věkově homogenní a heterogenní skupina)
-péče v domácnosti dítěte / chůvy a péče v zařízení (různé formy, pro které je kvalifikace aktuální)

Konkrétní příklad modelové situace zadávaný autorizovanou osobou pro ověření odborné způsobilosti bude vždy obsahovat specifikaci věku dítěte/ dětí, jejich počet, formu péče, prostředí, případně další okolnosti podle charakteru daného kritéria.

Bližší pokyny k realizaci a zkoušce vybraných odborných kompetencí a kritérií hodnocení :

Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů
Kritérium a) příklady možných prostředí péče (kuchyně, koupelna, dětská herna, zahrada rodinného domu, hřiště, park, ulice)
Kritérium b) příklady možných úrazů (popálení, tonutí, pád z výšky, otrava, dopravní úrazy)

Poskytování první pomoci dítěti/dětem
Kritéria a), b), c) budou ověřena formou praktického řešení modelových situací, slovní popis a doplnění budou využity jen tam, kde není praktické předvedení možné. Uchazeč/uchazečka bude postupně řešit bez přípravy tři modelové situace (ze souboru minimálně 10 různých) s cílem zachránit dítěti život. Zadání bude co nejkonkrétnější, kde je to možné, autorizovaná osoba situaci nebude popisovat, ale předvede, nasimuluje. Jedná se např. o bezvědomí, epileptický záchvat, úrazy hlavy, popálení, opaření, tonutí, pády, zasažení elektrickým proudem, dušení, požití drobných předmětů, tonutí, zlomeniny a krvácení, otravy, poleptání, bodnutí hmyzem a alergické reakce, poranění domácím zvířetem, přehřátí. K předvedení řešení situace bude uchazeč/uchazečka využívat resuscitační model miminka nebo resuscitační model dítěte (juniora) a další zdravotnický materiál.

Péče o běžně nemocné dítě v domácím ošetřování
Kritérium a) budou zadány dvě konkrétní situace (ze souboru minimálně 10 různých modelových situací), kde

uchazeč/uchazečka nejprve vyhodnotí závažnost zdravotního stavu
Kritérium b) poté zvolí a vysvětlí možné postupy péče o dítě

Vedení dítěte k hygienickým návykům
Kritérium b) bude připraven soubor minimálně 10 příkladů k ověření kritéria
Kritérium c) s využitím resuscitačního modelu miminka předvede uchazeč/uchazečka manipulaci s kojencem při přebalování, převlékání, krmení, koupání, chování a zdůvodní postup

Uplatňování zásad zdravého životního stylu podle věku dítěte
Kritérium b) uchazeč/uchazečka doplní do jídelníčku sestaveného autorizovanou osobou (pro dítě dané věkové kategorie na tři dny) celkem 5 jídel, případně je vybírá ze 3 možností

Uplatňování metod a forem pedagogické práce s ohledem na věk dítěte/dětí
Autorizovaná osoba při hodnocení přihlíží rovněž k uplatňování zásad genderově citlivé výchovy.
Kritérium a) - uchazeč/uchazečka uvede specifika výchovy dítěte předškolního věku v dětském kolektivu v zařízení pro děti nebo v domácnosti rodiny dítěte. Představí připravený výchovný celek. Prakticky předvede komisí vybranou část připraveného výchovného celku s využitím přinesených vlastních pomůcek.
Kritérium b) bude ověřováno formou otevřených testových otázek
Kritérium c) vysvětlí význam hry a uvede 6 různých typů her pro vylosovanou věkovou kategorii. Prakticky předvede ukázku 1 řízené hry, bude se jednat o jinou věkovou kategorii než v kritériu a).
Kritérium e) bude připraven soubor minimálně 10 modelových situací. Uchazeč/uchazečka za využití daných pomůcek (přírodniny, předměty denní potřeby, výtvarné potřeby, kostky, maňásek/loutka, knížky a leporela) navrhne vhodnou aktivitu, způsob využití pomůcek podle vylosovaného zadání. (Příklad možných prostředí a situací: čekárna u lékaře, první seznámení s dítětem v rodině, nečekaný zástup za nemocnou chůvu v dětské skupině, delší cesta vlakem…)

Řešení nepříznivých výchovných situací z pedagogicko-psychologického hlediska
Kritérium d) bude připraven soubor minimálně 10 příkladů k ověření kritéria (možné příklady: práce se vzdorovitým, hyperaktivním, agresivním, neposlušným dítětem....). Uchazeč/uchazečka si z nich vylosuje tři příklady, ke kterým navrhne vhodná řešení dané situace.

Provozní a hygienická pravidla při práci s dětmi v zařízení či domácnosti dítěte
Kritérium b) jedná se o systém evidence dětí obsahující všechny informace nezbytné k zajištění péče o děti, administrativu, archivaci dokladů o dětech v péči, podmínky pro stravování

Pravidla pro aplikaci ústního ověřování formou vylosovaných otázek
Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu u každého uchazeče/uchazečky. Soubor otázek pro ústní ověřování stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků stanovených v hodnoticím standardu.

Pravidla pro aplikaci písemných testů jako způsobu ověřování:
Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí splňovat následující pravidla: Pokud není pro kritérium uvedeno jinak, ověřuje se formou otevřených otázek, uzavřených otázek s jednou správnou odpovědí, případně formou souhlasu/nesouhlasu s tvrzením.

- *Testy pro jednotlivé uchazeče/uchazečky **musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek**, aby bylo umožněno řádově několik desítek různě sestavených testů.*
- *Při každé zkoušce **musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu**. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněné následující dvě podmínky:*

*b1. **Pro celkový soubor otázek**, z něhož se generují jednotlivé testy:*
Pro každé kritérium existuje minimálně 15 otázek.
*b2. **Pro jednotlivé vygenerované testy:***
Každý uchazeč/uchazečka má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň pět otázek.
*b3. **Pro úspěšné splnění požadavků testu:***
Za úspěšné splnění testu se považuje 80 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.
.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Pokud autorizovaná osoba nemá zároveň vzdělání požadované k výkonu lékařského nebo nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu, musí zajistit, aby byla při ověřování odborných způsobilostí Dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů, Poskytování první pomoci dítěti/dětem a Péče o běžně nemocné dítě v domácím ošetřování přítomna osoba s tímto vzděláním, která není členem zkušební komise a má jen poradní hlas.

Lékařský zdravotnický pracovník musí mít odbornou způsobilost pro výkon povolání lékaře. Nelékařský zdravotnický pracovník musí mít odbornou způsobilost pro výkon povolání praktické sestry, nebo všeobecné (zdravotní) sestry, a/nebo dětské sestry, nebo zdravotnického záchranáře bez odborného dohledu nebo akreditovaný rekvalifikační kurz "Člen první pomoci". Lékařský i nelékařský zdravotnický pracovník musí splňovat alespoň 5 let výkonu praxe ve zdravotnictví.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném studijním programu zaměřeném na pedagogiku předškolního věku, nebo speciální pedagogiku nebo vychovatelství, nebo musí splňovat požadavky podle § 6 odst. 1 písm. a), b), c) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
b) Vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném studijním programu se zaměřením na pedagogiku a zároveň střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání předškolní pedagogika.

a současně:

- alespoň 5 let odborné praxe v oblasti práce s dětmi ve věku od narození do zahájení povinné školní docházky v předškolním zařízení,
- nebo alespoň 5 let v rámci podnikatelské činnosti při zajišťování hlídání dětí v domácnosti,
- nebo alespoň 5 let praxe učitele praktického vyučování nebo odborných předmětů v oboru vzdělání zaměřeném na předškolní pedagogiku.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- vhodná místnost s prostorem pro vytvoření modelových situací a předvedení výchovných aktivit a pro vykonání písemné části zkoušky
- aktuální didaktické pomůcky pro děti předškolního věku (kde bude minimálně 5 dětských knížek a leporel pro různé věkové kategorie, maňásek/loutka, stavebnice a další hračky či materiál, například přírodniny, předměty denní potřeby...);
- pomůcky pro nastavení modelové situace při poskytování první pomoci (například zásuvka s elektrospotřebičem, žehlička);
- výtvarné potřeby;
- resuscitační model miminka a recuscitační model dítěte (juniora) určený k nácviku a předvedení resuscitace, zdravotnický materiál nutný pro poskytnutí první pomoci.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Doba trvání písemného testu jednoho uchazeče je 90 minut. Zkouška může být rozvržena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro ostatní služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Domestica, spol. s r. o.
Klub K2
Síť pro rodinu, z. s.
BIBO, spol. s r. o.